

Петро САУХ,
академік-секретар
відділення вищої освіти НАПН України,
доктор філософських наук, професор,
член-кореспондент НАПН України

ФОРМУВАТИ МЕДІЙНУ ЛЮДИНУ ЯК НОВИЙ ТИП ОСОБИСТОСТІ

З виступу на круглому столі «Розвиток суспільства і медіапростір: проблеми самоорганізації» X Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти» 14 березня 2019 р.

Сучасний світ знаходиться в стані тотальної медіа реальності. Ми усі знаходимося під впливом безмежного потоку різнобарвної (позитивної і негативної) інформації, яка детермінує широку палітру наших реакцій і нашої уваги. Усе це визначає соціокультурне поле людини й формує так звану «кліпову свідомість».

Ми маємо розуміти, що інформаційне поле медіа здатне формувати діаметрально протилежні культурні, соціальні, моральні, художні, інтелектуальні цінності та інтереси. ЗМІ можуть сприяти суспільному прогресу, освіті, полікультурному розвитку суспільства, але в той самий час, наділені деструктивним потенціалом, який обумовлює культурне, духовне, моральне спустошення.

Безмежний потік низькопробної інформації, безперервні «мильні» шедеври, беззмістовні шоу, інтерв'ю і поради загонів «експертів» претендують сьогодні на серйозну дискусію про життя. Часто медіа живуть симуляцією знання, і тут не важливо, істинна вона чи ні, має значення лише швидкість її розповсюдження і безперервність трансляції.

Не випадково у педагогічному і науковому середовищі існують різні точки зору на проблеми масмедіа: з одного боку, вони видаються джерелом знань, виступають фактором соціально-культурного розвитку особистості, з іншого – як щось деструктивне, що руйнує духовний потенціал людини й формує нове явище – Homo medium (одномірну масову людину).

Найнебезпечнішим у цій ситуації є те, що соціалізація у реальному світі поступово замінюється соціалізацією у віртуальному, що проявляється врешті у самоізоляції, втраті внутрішніх орієнтирів і соціальної пасивності. І що цікаво: це об'єктивна реальність, боротися з якою безглуздо. Існує лише один вихід: знайти механізми регуляції впливу медіа на людину. Одним із факторів цієї регуляції впливу може бути комплексна система мадіаосвіти.

У зв'язку з цим ЮНЕСКО розглядає мадіаосвіту як пріоритетний напрям педагогіки XXI ст., а інформаційний фактор – як провідний у процесі навчання. У матеріалах ЮНЕСКО є таке визначення мадіаосвіти: «навчання теорії і практичним умінням для опанування сучасними засобами масової комунікації, які розглядаються як частина специфічної, автономної сфери знань у педагогічній теорії і практиці; її потрібно відрізнити від використання медіа як допоміжних засобів у викладанні інших сфер знань, таких як, наприклад, математика, фізика або географія».

Результатом мадіаосвіти має бути мадіаграмотність, яка допомагає людині (учням, студентам) спілкуватися з медіа під критичним кутом зору, із розумінням значущості медіа в їх житті. Медіаграмотна людина має бути здатною критично й усвідомлено оцінювати мадіатексти, підтримувати критичну дистанцію до поп-культури й здійснювати супротив маніпуляціям.

Але у цій справі замало дискутувати, обґрунтовувати фундаментальні засади медіа педагогіки тощо. В умовах сучасної гібридної війни, деформації екзистенціалів «бути» і «мати» в Україні, як ніколи, потрібна комплексна програма мадіаосвіти, головною метою якої стало б формування медійної людини як нового типу особистості.